

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžrk/1/2018
Identifikačné číslo spisu: 5017200059
Dátum vydania rozhodnutia: 20.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5017200059.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu (sudca spravodajca) a sudcov Mgr. Viliama Pohančeniča a JUDr. Anny Peťovskej, PhD., v právnej veci sťažovateľov (pôvodne žalobcov): 1/ T. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX X. XXX, 2/ T. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX X. XXX, 3/ Y. F. W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX X. XXX, 4/ T. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX X. XXX, všetci právne zastúpení JUDr. Ladislavom Mejstrikom, advokátom, so sídlom A. Kmeťa 19, 036 01 Martin, IČO: 50 412 272, proti žalovanému: Okresný úrad Žilina, odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností, so sídlom A. Kmeťa 17, 010 01 Žilina, za účasti ďalšieho účastníka konania: Slovenský pozemkový fond, Bottova 23, 036 01 Martin, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Co-27/2016-Ha zo dňa 09.12.2016, v konaní o kasačnej sťažnosti sťažovateľov

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 31S/22/2017-69 zo dňa 27.09.2017 m e n í tak, že rozhodnutie Okresného úradu Žilina číslo: Co-27/2016-Ha zo dňa 09.12.2016, ako aj rozhodnutie Okresného úradu Martin, katastrálny odbor číslo: C 64/2016 zo dňa 14.09.2016 z r u š u j e a v r a c i a vec žalovanému na ďalšie konanie. Sťažovateľom 1/-4/ priznáva proti žalovanému nárok na úplnú náhradu trov kasačného konania, ako aj konania pred Krajským súdom v Žiline.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Žiline zamietol žalobu žalobcov 1/-4/ o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Co-27/2016-Ha zo dňa 09.12.2016, ktorým žalovaný prvostupňové rozhodnutie Okresného úradu Martin, katastrálny odbor č. C 64/2016 zo dňa 14.09.2016 zmenil tak, že podľa ustanovenia § 7 ods. 6 zákona č. 180/1995 Z. z. zmenil údaje ROEP pre k.ú. T. nasledovne:

- pri pozemkoch, parcelách E-KN č. 4034/4, č. 4034/1, č. 4039 vymazáva spoluvlastnícke podiely p. Y. T. a p. T. T. (každý po 3/24), ktoré sú zapísané na základe titulu nadobudnutia „Rozhod. PÚ č. 324/92-650/92“;
- ku každému z týchto pozemkov (k parcelám E-KN č. 4034/4, č. 4034/1, č. 4039), dopĺňa spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 3/12 v prospech Slovenskej republiky s titulom nadobudnutia: „PKV

188 B r. č. 11, č. d. 685/1958“ so Slovenským pozemkovým fondom (sídlo: Búdková cesta 36, 817 15 Bratislava, IČO: 17335345) ako správcom týchto podielov, s odôvodnením, že nebolo rozhodnuté o navrátení vlastníctva v reštitučnom konaní. Neexistuje žiadna verejná ani iná listina, ktorá by potvrdzovala ich vlastnícke právo k týmto podielom. K týmto podielom nemožno zapísať ani vlastnícke právo p. Y. T. T., keďže o reštitučnom nároku ohľadom týchto podielov nebolo právoplatne rozhodnuté. Aj zákon o súdnej rehabilitácii odkazuje pri riešení „nárokov vyplývajúcich zo zrušených výrokov o treste prepadnutia majetku“ na osobitný zákon, a týmto zákonom je zákon č. 229/1991 Zb. Pokiaľ sa o uvedených podieloch nerozhodne reštitučným rozhodnutím podľa zákona č. 229/1991 Zb. je potrebné naďalej evidovať Slovenskú republiku ako vlastníka uvedených nehnuteľností a ako správcu Slovenský pozemkový fond (v zmysle § 14 zákona č. 180/1995 Z. z.). Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odbor opravných prostriedkov hodnotil ako neopodstatnené tvrdenia účastníkov konania, ktorými preukazujú vlastnícke právo pôvodného vlastníka (Y. T. T.), ako aj p. Y. T. a p. T. T. (nar. XX.XX.XXXX). O vydaní predmetných podielov pôvodným vlastníkom (alebo ich právnym nástupcom) možno podľa žalovaného rozhodnúť len v reštitučnom konaní.

2. Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že aj keď je zrejmé, že v pôvodnom reštitučnom konaní si Y. T. a T. T. ako oprávnené osoby žiadali vydať vlastnícke právo resp. vydať nehnuteľnosti podľa zákona o pôde č. 229/1991 Zb., po pôvodnom vlastníkovi Y. T. T., keďže to nepochybne vyplýva z pripojeného reštitučného spisu pod sp. zn. OU-MT-PLO-2017/010944-BLA-P. Je nepochybné, že v žiadosti o vydanie nehnuteľností zo dňa 28.12.1992 žiadatelia žiadali aj pozemky v k. ú. T., ktoré boli evidované v pozemnoknižnej vložke č. XXX. Je nesporné, že bola schválená dohoda o vydaní nehnuteľností, ktorá bola uzatvorená medzi oprávnenými osobami Y. T. a T. T. a povinnou osobou Slovosivo SŠM k.p. Turčianske Teplice pod č. k. 234/92 zo dňa 12.08.1992 s tým, že predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 27.08.1992. Z predmetného rozhodnutia o schválení dohody o vydaní nehnuteľností súd zistil, že boli predmetom dohody aj pozemky pôvodne evidované v PK vložke č. XXX k. ú. T. tak, ako ich súd vyššie uviedol, avšak predmetom vydania neboli pozemky, a to konkrétne parcely KN-E č. 4034/1, 4034/4 a 4039, ktoré sa týkajú preskúmaného rozhodnutia žalovaného. Z tohto dôvodu správne orgány prvého a druhého stupňa rozhodli správne, keď konštatovali, že nebolo možné, aby tieto pozemky boli zapísané vo vzťahu k Y. a T. T., a to konkrétne titulom rozhodnutia - rozhodnutia Okresného úradu Martin, katastrálny odbor ROEP Martin C 97/2014 zo dňa 24.07.2014 právoplatného dňa 22.09.2014 v spojení s vyššie špecifikovaným reštitučným rozhodnutím tak, ako to bolo zapísané na listoch vlastníctva č. XXXX a č. XXXX pre k. ú. T. vo vzťahu k tam špecifikovaným pozemkom. Krajský súd nespochybňuje tú skutočnosť, že pôvodný vlastník Y. T. T. bol rehabilitovaný, a to konkrétne rozhodnutím Okresného súdu Martin pod č. k. Rt 212/1990 zo dňa 14.11.1990, a teda bolo zrušené právoplatné odsudzujúce súdne rozhodnutie Okresného súdu Martin pod sp. zn. T 220/51 zo dňa 03.10.1951, ktorým bol Y. T. T. uznaný za vinného z trestného činu sabotáže podľa § 85 ods. 1 písm. a) zákona č. 86/1950 Zb., v ktorom bol odsúdený okrem iného aj na prepadnutie pôdohospodárskeho majetku. Z uvedeného uznesenia bolo zistené, že boli zrušené všetky ďalšie rozhodnutia v tej istej veci naň obsahovo nadväzujúce a konanie bolo zastavené.

3. Proti tomuto rozsudku podali sťažovatelia 1/-4/ v zastúpení advokátom včas kasačnú sťažnosť. Namietali, že rozsudok žiadnym spôsobom nedal odpoveď na otázku, prečo ako spoluvlastník mala byť opätovne zapísaná Slovenská republika, keďže táto na zápis spoluvlastníctva nemá absolútne žiadny titul. Rozhodnutie, na základe ktorého bol po roku 1958 zapísaný Československý štát ako spoluvlastník skonfiškovaných pozemkov bolo na základe rozhodnutia Okresného súdu Martin sp. zn. Rt 212/90 zo dňa 14.11.1990 zrušené. Slovenská republika sa tak nemohla stať podielovým spoluvlastníkom delimitáciou po jej vzniku v roku 1993. Krajský súd nijakým spôsobom neobjasnil aký titul má na zápis spoluvlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam Slovenská republika, a nedal tak odpoveď na otázku, prečo má byť rozhodnutím správnych orgánov z roku 2016 ako spoluvlastník zapísaný štát (hoci neexistuje žiadny titul nadobudnutia spoluvlastníctva).

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal

napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk <. (§ 137 ods. 2 a 3 SSP).

5. Kasačný súd vychádzal zo skutkového stavu, ktorý podrobne v odôvodnení rozsudku popísal krajský súd, a ktorý nebol medzi účastníkmi sporný. Právny názor žalovaných správnych orgánov je kasačnému súdu zrozumiteľný. V súdnom konaní vznikli pochybnosti o jeho ústavnej konformnosti. Ako ústavne nekonformné kasačný súd hodnotil, že správne orgány obnovili zápis vlastníctva Slovenskej republiky na základe právneho titulu, ktorý zanikol.

6. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy SR výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

7. Podľa § 7 ods. 6 zák. č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom ak schválený register obsahuje údaje o pozemkoch a právnych vzťahoch k nim, ktoré sú v rozpore s údajmi podľa § 6 ods. 1, správny orgán po prerokovaní v komisii rozhodne o zmene údajov schváleného registra. Po právoplatnosti rozhodnutia správneho orgánu sa nové údaje zapisujú do katastra nehnuteľností. O zmene možno rozhodnúť do piatich rokov od zápisu údajov registra do katastra nehnuteľností.

8. Podľa § 6 ods. 1 zák. č. 180/1995 Z. z. podklady potrebné na zostavenie registra sa zisťujú z údajov poskytnutých nájomcami pozemkov, pozemkovými spoločenstvami alebo inými oprávnenými osobami, z katastrálneho operátu) štátnych archívov, z listín predložených účastníkmi konania, z výpovedí svedkov a z iných dôkazov získaných najmä pri prešetrovaní v obci.

9. Preskúmaním veci kasačný súd zistil, že spor medzi účastníkmi spočíva v právnej otázke, či správny orgán v zmysle § 7 ods. 6 zák. č. 180/1995 Z. z. mohol rozhodnúť o zmene údajov ROEP tak, že obnovil zápis pôvodného vlastníctva Slovenskej republiky v údajoch katastra nehnuteľností, na základe právneho titulu, ktorý už v čase jeho rozhodovania neexistoval.

10. Rozhodnutie, na základe ktorého bol po roku 1958 zapísaný Československý štát ako spoluvlastník skonfiškovaných pozemkov bolo zrušené uznesením Okresného súdu Martin sp. zn. Rt 212/90 zo dňa 14. 11. 1990.

11. Kasačný súd dospel k záveru, že rozhodnúť o zmene údajov ROEP podľa § 7 ods. 6 zákona č. 180/1995 Z. z. možno iba na základe platného právneho titulu. V konaní bolo nesporné, že právny titul Slovenskej republiky neexistuje, pretože bol zrušený v rámci súdnej rehabilitácie rozsudkom Okresného súdu Martin Rt 212/1990 zo dňa 14.11.1990. Z toho dôvodu napadnuté rozhodnutie ako nesúladné s ust. § 7 ods. 6 zákona č. 180/1995 Z. z. zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

12. Kasačný súd sa oboznámil s uznesením Okresného súdu Martin sp. zn. Rt 212/1990 zo dňa 14.11.1990. Podľa rozhodnutia „zrušujú sa všetky ďalšie rozhodnutia v tej istej veci na ne obsahovo nadväzujúce ku dňu kedy boli vydané“. Z uvedeného vyplýva, že ide o zrušenie s účinkami ex tunc, a preto sa na rozhodnutie hľadí, ako keby vôbec nebolo vydané. Kasačný súd z obsahu administratívneho spisu zistil, že pod PKV XXX B r. č. 11, č. d. XXX/XXXX je zapísaný predmetný zrušený rozsudok Okresného súdu Martin č. T 229/51-21, ktorý došiel na zápis 22. októbra 1958. Ide o verejnú listinu, ktorá zrušila vlastníctvo štátu.

13. V ďalšom konaní je nevyhnutné vychádzať z platného právneho stavu. Ten nasvedčuje, že došlo k obnoveniu vlastníckeho práva ex lege. Rozhodnutie o vydaní veci u ostatných reštitučných titulov, uvedených v § 6 ods. 1 písm. b/ až v/ zákona č. 229/1991 Zb., má vo všeobecnosti konštitutívny charakter.

14. Reštitučný titul podľa § 6 ods. 1 písm. a/ zák. č. 229/1991 Zb. je iba deklaratórny a má iba faktický charakter, pretože zrušením výroku o prepadnutí poľnohospodárskeho majetku v trestnom konaní zanikol ex tunc právny titul štátu a dôsledkom tejto situácie je obnovenie vlastníctva rehabilitovanej osoby ex lege.

15. O trovách kasačného konania rozhodol podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s ustanoveniami § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 SSP tak, že sťažovateľom 1/-4/ priznal náhradu trov kasačného konania, ako aj konania pred krajským súdom z dôvodu úspechu v kasačnom konaní.

16. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd SR v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.